

Chytridiomikoza – śmiertelne zagrożenie dla płazów

Chytridiomycosis – a mortal danger for amphibians

PIOTR SURA¹, EWELINA JANULIS², PIOTR PROFUS³

¹ Zakład Biologii Rozwoju Człowieka Collegium Medicum
Uniwersytet Jagielloński
ul. 31–034 Kraków, ul. Kopernika 7
e-mail: psura@cm-uj.krakow.pl

² Instytut Biologii i Ochrony Środowiska,
Akademia Pomorska
76–200 Słupsk, ul. Arciszewskiego 22b
e-mail: ejanulis@tlen.pl

³ Instytut Ochrony Przyrody PAN
31–120 Kraków, al. A. Mickiewicza 33
e-mail: profus@iop.krakow.pl

Słowa kluczowe: wymieranie płazów, *Batrachochytrium dendrobatidis*, chytridiomikoza.

Mikroskopijny grzyb pasożytniczy *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd) wywołujący chytridiomikozę u płazów został formalnie opisany w 1999 roku. Choroba ta jest obecnie główną przyczyną wymierania wielu gatunków pochodzących z różnych obszarów na sześciu kontynentach. Cykl życiowy grzyba rozpoczyna się w komórkach epidermalnych, gdzie zoospory encystują się, ich witka ulega resorpcji i powstają zoosporangia, które pękając w sprzyjających warunkach uwalniają zoospory infekujące naskórek kolejnych osobników. Bd może wywoływać hiperkeratozę, co zaburza osmoregulację i oddychanie, a także może zatruwać płaza wydzielanymi toksynami. Wiele danych wskazuje na afrykańskie pochodzenie choroby, a za jej rozprzestrzenianie odpowiada ogóln światowy handel płazami i wprowadzanie obcych gatunków, szczególnie afrykańskiej płatanny *Xenopus leavis* i północno-amerykańskiej żaby ryczącej *Lithobates castesbeianus* na nowe tereny. Ten niebezpieczny grzyb został w tym roku po raz pierwszy zidentyfikowany w Polsce. Niemiecko-szwajcarski zespół badawczy w 161 przebadanych próbkach znalazł 29 zarażonych żab zielonych *Pelophylax* sp. w pięciu miejscach naszego kraju.